

การจัดการเรียนรู้ เรื่องปราสาทศิขรภูมิ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

LEARNING MANAGEMENT OF PRASAT SIKHORAPHUM IN
LEARNING AREA SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE FOR
MATHAYOM 3 STUDENTS, USING THE HISTORICAL METHOD

ชลธิชา ไหมทอง¹, อธิวัตร ศรีสมบัติ² และ สิริพัฒน์ ลาภจิตร³
Chonthicha Maithong¹, Ittiwat Srisombat² and Siripat Labjit³
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์¹⁻³
Surindrarajabhat University¹⁻³
E-mail: 64054000304@srnu.ac.th¹

ได้รับบทความ: 23 ตุลาคม 2566; แก้ไขบทความ: 17 มกราคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 29 มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศิขรภูมิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขวาวใหญ่วิทยา จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อน-หลังเรียน) แบบวัดความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1) ประวัติและความเป็นมาปราสาทศิขรภูมิ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 ในสมัยพระเจ้าสุริยวงษ์ที่ 2 ปราสาทศิขรภูมิถูกสร้างขึ้นเป็นเทวสถานตามคติความเชื่อของศาสนาฮินดูในลัทธิไศวนิกาย ต่อมาได้มีการบูรณะปราสาทขึ้น เป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธ นิกายมหายาน สันนิษฐานว่า ปราสาทต้องมีการบูรณะในช่วงพ.ศ.2302 เป็นต้นมา ลักษณะทางสถาปัตยกรรม เป็น

ปราสาท 5 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลง ลักษณะทางศิลปกรรม ตรงกับศิลปะแบบนครวัด สมัยเมืองพระนคร

2) ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศิขรภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในระดับดีมาก

3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศิขรภูมิ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 คิดเป็นร้อยละ 83.90

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, วิธีการทางประวัติศาสตร์, ปราสาทศิขรภูมิ

Abstract

This thesis aims 1) to study the history of Prasat Sikhoraphum in Rangaeng Sub-district, Sikhoraphum district, Surin province, 2) to develop learning management using historical methods using the learning resources of Prasat Sikhoraphum 3) to study student satisfaction with learning arrangements in teaching by using historical methods as the learning resources regarding Prasat Sikhoraphum. The leading informant group consisted of 7 people, and the sample group was 12 Mathayom 3 students at Khaowyaiwittaya School, selected by using the purposively-mixed methods research and study from related documents, books, and research. The research tools used were In-depth interviews, a Learning management plan, Academic achievement test (Pretest - Posttest), Measurement of ability to use historical methods and Questionnaire on satisfaction with teaching and learning activities using historical methods. Quantitative data were analyzed using computer programs. Statistics used included mean, standard deviation, percentage; qualitative data was analyzed by using descriptive content analysis method.

The research results of the study found that:

1) Prasat Sikhoraphum was built around the 17th century during the reign of King Suryavarman II and was built to be a temple according to the beliefs of Hinduism Shaivism. The castle was restored to become a place of worship in the Mahayana Buddhism sect. It is assumed that the court must have been converted

from 1759 onwards. The architectural characteristics are five castles located on a laterite base. Artistic elements correspond to the art of Angkor Wat in Phra Nakhon period. Sikhoraphum District began to be founded around 17th century, with diverse cultures, including languages, religions, traditions, and economy.

2) Academic achievement after studying is significantly higher than before studying at a significance level of .05 Students took a test before class. The average score was 12.50 standard deviation. Equal to 4.42, equivalent to 41.67 percent, and they took a test after studying. They got an average score of 21.08. The standard deviation is 2.68 or 70.28 percent, and can use the historical approach methods, at an excellent level.

3) Students' satisfaction with teaching and learning by using historical approach methods towards the learning resources of Prasat Sikhoraphum was at a good level. The average value was 4.32 or 86.32 percent.

Keywords : Learning Management, Historical Method, Prasat Sikhoraphum

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” จากข้อบัญญัติข้างต้น ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นลำดับแรก โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีและมีประสิทธิภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดหมายของหลักสูตรไว้ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ (พรทิพย์ วงศ์ไพบุลย์, 2560 : 327 – 328)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่คุณครูจะต้องศึกษาให้เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นจากเนื้อหาที่เรียน ด้วยวิธีการสืบค้นหาคำตอบด้วยตนเอง คุณครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการผู้เรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้ได้มากที่สุด (สุคนธ์ ระเบียบโอษฐ์, 2565 : 141-156) นอกจากนี้แล้ว ไพฑูรย์ มีกุล (2544) ได้กล่าวถึง วิธีการทางประวัติศาสตร์ว่า เป็นวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการศึกษา

เรื่องราวในอดีตที่เน้นความสำคัญในการตรวจสอบข้อมูลและตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อันนำไปสู่การค้นพบความเป็นจริงของเรื่องราวในอดีต และเกิดทักษะการคิดจากความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องราวในอดีตจากข้อมูลหลักฐานและการตีความ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถช่วยฝึกให้เกิดการเรียนรู้ที่มีวิจารณ์ญาณบนพื้นฐานของเหตุผลในการวิเคราะห์ตัดสินใจ และอาจนำมาสู่การวางแผนสำหรับอนาคตได้อย่างรอบคอบรัดกุม และทำให้การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เกิดคุณค่าและความหมายอย่างแท้จริง

ปราสาทศีขรภูมิ ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลระแงง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยมีลักษณะเป็นปรางค์หมู่ 5 องค์ สันนิษฐานว่า สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 ตามคติลัทธิไศวนิกาย ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 22 มีการบูรณะเพิ่มเติมที่องค์ปราสาทด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ด้วยศิลปะแบบล้านช้าง พร้อมมีการจารึกอักษรธรรมอีสาน ณ ปราสาทด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ (สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563 : 194) ประสบการณ์ในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนไม่เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ชุมชนของตนเอง ทั้งที่อำเภอสีขรภูมิ มีอารยธรรมอันเก่าแก่ที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม คือ ปราสาทศีขรภูมิ ขณะเดียวกันนักเรียนไม่สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ การศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ นักเรียนจะได้ทราบประวัติและความเป็นมา โครงสร้างและลักษณะทางสถาปัตยกรรม รวมไปถึงได้เห็นและได้สัมผัสกับความงดงามของภาพแกะสลักและลวดลายปราสาทศีขรภูมิ สร้างความสำนึกและภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง โดยการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งก็ได้สอดคล้องกับ ลาวัลย์ วิทยาอุทมิกุล และคณะ (2543 : 7) ได้กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดประเด็นปัญหาเรื่องที่จะศึกษา การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบเชิงประวัติศาสตร์ การสังเคราะห์ ตีความและการนำเสนอ ซึ่งการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะให้นักเรียนมีความรู้ เรื่องประวัติและความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมปราสาทศีขรภูมิ และภาพแกะสลักและลวดลายปราสาทศีขรภูมิ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ปราสาทศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ได้ง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2. เพื่อพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้
ปราสาทศีขรภูมิ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศีขรภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย
ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขาวใหญ่วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
จำนวน 12 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ประกอบไปด้วย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3)
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อน-หลังเรียน) 4) แบบวัดความสามารถในการใช้วิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เป็น
เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ และ
พัฒนาการอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2. แผนการจัดการเรียนรู้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปราสาทศีขรภูมิ โดยจะศึกษาประวัติ
ความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ และพัฒนาการอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2.2 ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน รวม 7 คาบเรียน

2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำเสนอแผนฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนการสอน
เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไข รวมไปถึงพิจารณาความเหมาะสมและชี้แนะถึงข้อบกพร่องของเนื้อหา
จำนวน 3 ท่านและดำเนินการแก้ไขและปรับปรุง ตามคำแนะนำ จากนั้นนำแผนฯ ที่ปรับปรุงแก้ไข
แล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อน-หลังเรียน)

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง
แบบทดสอบ

3.2 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามที่ครอบคลุมการวัดด้านพุทธานุภาพ ทักษะพิสัย จิตพิสัย

3.3 นำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนที่สร้างขึ้นมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของปริมาณของข้อคำถาม การใช้ภาษาที่ถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4 นำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนีความยากง่ายของข้อสอบ

4. แบบวัดความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

4.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน

4.2 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามที่ครอบคลุมการวัดด้านพุทธานุภาพ ทักษะพิสัย จิตพิสัย

4.3 นำแบบวัดความสามารถที่สร้างขึ้นมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม การใช้ภาษาที่ถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.4 นำแบบวัดความสามารถที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบ (Rating Scale)

5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

5.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

5.2 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามที่ครอบคลุมไปถึงวิธีการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการตรวจสอบความครอบคลุมของคำถามให้มีความเหมาะสมต่อจำนวนข้อคำถาม โดยใช้ภาษาและรูปแบบของคำถามที่ความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (Content Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และดำเนินการหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้สถิติขั้นต้น ดังนี้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วย t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

ปราสาทศิขรภูมิ ตั้งอยู่ข้างวัดบ้านปราสาท บ้านปราสาท ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สันนิษฐาน เริ่มสร้างราวพุทธศตวรรษที่ 17 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมปราสาทศิขรภูมิเป็นปราสาทอิฐ 5 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงหันหน้าไปทางทิศตะวันออก โดยมีปราสาทประธานตั้งอยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยปราสาทมุมอีก 4 หลัง มีคูน้ำล้อมรอบ มีทางเข้าทางด้านทิศตะวันออก และลักษณะทางศิลปกรรมปราสาทศิขรภูมิ เป็นศาสนสถานในลัทธิไศวนิกาย และในพ.ศ. 2302 เป็นต้นมา สันนิษฐานว่า มีการบูรณะเพิ่มเติมที่องค์ปราสาทแถวหลังฝั่งทิศใต้ เป็นแบบศิลปะล้านช้าง และพบจารึกอักษรธรรม ปรากฏอยู่ ณ ปราสาทบวรารทิศตะวันออกเฉียงใต้ ขณะเดียวกันเมื่อศึกษาและวิเคราะห์ จากหลักฐานเบื้องต้นที่ยังปรากฏร่องรอย คือ ลักษณะผังเมือง โบราณวัตถุและสถานที่ต่าง ๆ ทำให้สันนิษฐานว่าในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ มีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยาไม่น้อยกว่า 2 สมัย คือ วัฒนธรรมทวารวดีและวัฒนธรรมเขมร จากหลักฐานโบราณสถานแบบเขมรที่ปรากฏ คือปราสาทศิขรภูมิ มีลักษณะโครงสร้างสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่ทำให้ทราบว่าศาสนสถานแห่งนี้เป็นเทวสถานในศาสนาพราหมณ์ที่ตรงกับศิลปะแบบนครวัดในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 เป็นพระราชโอรสของพระเจ้ากษัตริย์นครวัดที่สมรสกับนเรนทรลักษมี (กฤษณา พินศรี, 2553 : 49) เมื่อปี พ.ศ. 1656 พระองค์เจ้าสุริยวรมันที่ 2 ได้ขึ้นครองราชย์สมบัติ และในปี พ.ศ. 1661 จึงได้จัดพิธีราชาภิเษกขึ้น เพื่อให้กษัตริย์กลายเป็นตัวแทนของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของพระองค์มีฐานะเป็นกษัตริย์แห่งจักรวาลหรือ เทวราชา การสร้างปราสาทแบบอารยธรรมขอมโบราณเป็นการจำลองจักรวาลให้เป็นสถานที่ประทับของเทพพระเจ้ามาตั้งไว้บนโลกมนุษย์ ตามคติความเชื่อทางศาสนาฮินดู มักเชื่อว่าเขาพระสุเมรุเป็นที่อยู่หรือที่ประทับของพระวิษณุ แต่ในทางพุทธศาสนามีความเชื่อว่าบนยอดของพระสุเมรุเป็นที่ตั้งของเทวราชาผู้เป็นใหญ่แห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (เกียรติจักร ชัยเจียร, 2549 : 18-20) ดังนั้น ปราสาทศิขรภูมิได้ถูกสร้างขึ้นจากวัสดุที่มีท้องถิ่น ได้แก่ อิฐสีแดง และศิลาแลง และหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ซึ่งน่าจะมีความเชื่อเกี่ยวข้องกับโลกสวรรค์และโลกมนุษย์ หรืออาจใช้เป็นสถานที่ในการประกอบพิธีทางศาสนาในอดีตก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม ปราสาทศิขรภูมิ ก็เป็นศาสนสถานแห่งหนึ่งที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรม และลักษณะทางศิลปกรรมแบบศิลปะแบบนครวัดที่สร้างขึ้นราว พ.ศ. 1650 – 1720 ตามคติความ

เชื้อศาสนาฮินดู ลัทธิไศวะ ดังที่หลักฐานได้ปรากฏให้เห็น คือ ภาพจำหลักทับหลังเล่าเรื่องพระศิวะนาฏราช (กฤษฎา พินศรี, 2553 : 107)

ต่อมาสมัยอยุธยาตอนปลาย ได้มีการบูรณะปราสาทบวรารด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นแบบศิลปะล้านช้าง ส่วนยอดปราสาทมีความคล้ายคลึงกับเจดีย์หรือพระธาตุลาว หากสังเกตภาพจำหลักหน้ากรอบประตูปราสาทประธานจะพบว่า มีภาพสลักนางอัปสรถือดอกบัว สวมผ้านุ่งซีกชาย ผ่าออกมาด้านข้าง ซึ่งมีคล้ายคลึงกับภาพสลักแบบนครวัด จากการศึกษาภาคสนาม พบลักษณะแผนผังการสร้างปราสาท ตั้งอยู่ในพื้นที่ 10 ไร่ 2 งาน 7 ตารางวา มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมตัวปราสาทตั้งอยู่ตรงกลางของพื้นที่ทั้งหมด มีคูน้ำล้อมรอบ 2 ด้าน คือ ทิศเหนือและใต้ คูน้ำทิศเหนือมีลักษณะคล้ายอักษรแอล (L) ส่วนทิศใต้คล้ายอักษรซี (C) ทางเข้าปราสาทมี 2 ทาง ส่วนใหญ่นิยมเข้าทางด้านทิศตะวันออก

1. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมปราสาทศีขรภูมิ

1.1 ฐานปราสาทก่อเป็นฐานปัทม์ด้วยศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม บันไดทางขึ้นและลง ก่อด้วยศิลาแลงถูกวางเรียงซ้อนกันเป็นชั้น ๆ บันไดทางขึ้นปราสาท มีทั้งหมด 7 ชั้น จากพื้นดินขึ้นมา มีความสูงประมาณ 1.5 เมตร จากการสังเกตพบว่า ศิลาแลงที่ถูกวางเรียงซ้อนกัน ไม่มีการใช้ปูนเชื่อมเข้ากันแต่อย่างใด บนฐานศิลาแลงก่อเป็นตัวปราสาท 5 หลัง

1.2 ปรากฏประธานตั้งอยู่ตรงกลางหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตัวเรือนธาตุก่อด้วยอิฐสีแดงทั้งหลัง ยอดปราสาทประธาน ปัจจุบันเหลือเพียง 3 ชั้น ยอดปราสาทก่อเลียนแบบตัวเรือนธาตุย่อส่วนเล็กลงเป็นลำดับชั้นขึ้นไป ด้านในตัวปราสาทมีบันไดและก่อเป็นฐาน เรียกว่า ชุกชี วางประดิษฐานพระพุทธรูป มีดอกไม้ ธูป และเทียนวางอยู่บน จากการสัมภาษณ์นายนิเวศ เพ็ชรเมืองฟ้า เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรประจำโบราณสถานปราสาทศีขรภูมิ (นิเวศ เพ็ชรเมืองฟ้า, 2566) กล่าวว่า “ประชาชนในพื้นที่อำเภอศีขรภูมิส่วนใหญ่มักเข้ามากราบไหว้ เพื่อขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนมากจะขอเรื่องการสอบเป็นข้าราชการ บางคนก็ขอลูกสาว และขอคู่ครองชาวต่างชาติ ณ ปราสาทปรากฏประธาน ซึ่งเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล บางคนมาก็สมหวัง มาแก้บนก็มี”

1.3 ปราสาทบวราร มี 4 หลัง ได้แก่ ปราสาทบวรารทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปราสาทบวรารที่มีลักษณะโครงสร้างคล้ายกัน ได้แก่ ปราสาททิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงใต้ ไม่มียอดปราสาท ประตูปราสาทหันหน้ามาทางทิศตะวันออก มีประตูหลัก 3 ด้าน ตัวเรือนธาตุมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อด้วยอิฐสีแดงทั้งหลัง ปราสาททิศตะวันออกเฉียงเหนือ และทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ด้านในเรือนธาตุไม่พบสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งประธานปราสาททิศตะวันออกเฉียงใต้ ด้านในก่อเป็นฐานอิฐสูง พบมีการวางพานบายศรี น้ำเปล่า และน้ำหวาน บนฐานมีแผ่นปูนซีเมนต์สลักเป็นรูปภาพแลสัตว์ต่าง ๆ หักอยู่ บนกรอบประตูปราสาทมีจารึกอักษรธรรมอีสาน ส่วนปราสาท

ทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีลักษณะแตกต่างจากหลังอื่น ๆ เพราะว่า ปราสาทมีความสมบูรณ์สวยงาม ปราสาทเป็นศิลปะแบบล้านช้าง ยอดปราสาทมีลักษณะแหลมขึ้นไป ตัวเรือนธาตุมีความคล้ายคลึงกับ พระธาตุลาว ยอดปราสาทหลักเป็นบัวกลุ่มจากหินทราย บริเวณยอดปราสาทมีภาพแกะสลักเป็นรูป เทพต่าง ๆ วางเรียงประดับประดาอยู่ทั้ง 4 ทิศ ด้านในก่อเป็นฐานวางตุ้กตาไม้แกะสลัก 2 ตัว และ พานบายศรี ถัดจากปราสาทศิขรภูมิไปราว 300 เมตร ไปทางด้านทิศตะวันออก มีบารายขนาดใหญ่ ผู้คนในพื้นที่ เรียกว่า “สระสี่เหลี่ยม” เป็นแหล่งน้ำสำคัญใช้ในการอุปโภคและบริโภคของชาวอำเภอ ศิขรภูมิ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากแผนผังการสร้างปราสาทและมีบารายขนาดใหญ่เป็นลักษณะ การสร้างเมืองแบบอารยธรรมขอมโบราณ

2. ลักษณะทางศิลปกรรมปราสาทศิขรภูมิ เป็นศิลปะแบบนครวัด สมัยเมืองพระนคร ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 17 ราว พ.ศ. 1650-1720 พบภาพแกะสลักศิลาทับหลัง ณ ปราสาทศิขรภูมิ จำนวน 3 แผ่น และภาพแกะสลักเล่าเรื่อง ดังนี้

2.1 ทับหลัง เป็นภาพสลักหินทรายมีลักษณะประณีตสวยงาม 3 แผ่น ประกอบด้วย ทับหลังพระศิวะนาฏราช กฤษณาวตาร ตอนพระกฤษณะประลองกำลังกับลิงห์และช้างและพระ กฤษณาวตาร ตอนพระกฤษณะประลองกำลังกับลิงห์สองตัว ปัจจุบันทับหลังพระศิวะนาฏราช ปรากฏ ณ ปราสาทประธาน ส่วน 2 แผ่นที่เหลือถูกเก็บไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานสุรินทร์

2.2 นางอัปสรบนกรอบประตูปราสาทประธานสลักหินทราย นางอัปสรด้านซ้ายประตุมือซ้ายถือดอกบัวตูม ส่วนมือขวาชักชายผ้า มีสีหน้ายิ้มแย้ม สวมเครื่องประดับศีรษะ ไม่สวมเสื้อนุ่งผ้าขึ้น

2.3 ทวารบาลบนกรอบประตูปราสาท มี 2 ตน ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาศาสนสถาน หากสังเกตจะพบว่า มีลักษณะแตกต่างกัน คือ ทวารบาลด้านขวาจะมีใบหน้ายิ้มและสุขุม สวมเครื่องประดับ และนุ่งโจงกระเบน มือทั้ง 2 ช้างกุมกระบอง มีชื่อเรียกว่า “นนทิ” ส่วนด้านซ้าย มีลักษณะเหมือนกันกับด้านขวาแต่ใบหน้ามีลักษณะเกรี้ยวกราดและดุร้ายมีชื่อเรียกว่า “มหากาล”

ผลจากการศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศิขรภูมิ ผู้วิจัย จึงได้นำความรู้ไป จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเรื่องปราสาทศิขรภูมิ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

3. ผลการพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ปราสาทศิขรภูมิ พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องปราสาทศิขรภูมิผู้วิจัย ได้ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งสิ้น 12 คน ทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.42 และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.68 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบ (ก่อน-หลังเรียน)

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig
ก่อนเรียน	12	12.50	4.42	7.12	11	0.00
หลังเรียน	12	21.08	2.68			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $t_{0.01,11} = 1.7959$

ดังนั้น นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลความสามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน พบว่าความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ภาพรวมนักเรียน มีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อยู่ในระดับ ดีมาก

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศิขรภูมิ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 คิดเป็นร้อยละ 86.32 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อที่	คำถาม	N = 12		ระดับความพึงพอใจ
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านครูผู้สอน	4.29	0.12	มาก
2	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.35	0.23	มาก
3	ด้านวิธีการสอนและเนื้อหา	4.23	0.17	มาก
4	ด้านวัดและประเมิน	4.02	0.09	มาก
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.41	0.13	มาก
6	ด้านสำนักรักท้องถิ่น	4.40	0.12	มาก
รวมทั้งหมด		4.32	0.61	มาก
คิดเป็นร้อยละ (%)		86.32		

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศิขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปราสาทศิขรภูมิ ถูกสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 ในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 เดิมสร้างเป็นศาสนสถานตามคติความเชื่อศาสนาฮินดูในลัทธิไศวะ คือ การนับถือพระศิวะเป็นเทพเจ้าที่ปรากฏให้เห็น คือ ทับหลังบนกรอบประตูปราสาทประธาน เป็นภาพเล่าเรื่องพระศิวะนาฏราช ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษณา วัฒนศิริ (2553 : 107) ได้กล่าวว่า ทับหลังพระศิวะนาฏราช มี 3 ตอน ได้แก่ ศิวนาฏราช ศิวะกิตาธารชุนมูรติ และศิวะศารณศมูรติ ต่อมาได้มีการบูรณะสมัยอยุธยาตอนปลาย ปราสาทบิรวารด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นแบบศิลปะแบบล้านช้าง ยอดปราสาทคล้ายคลึงกับเจดีย์หรือพระธาตุลาว นอกจากนี้แล้ว ปราสาทศิขรภูมิยังคล้ายคลึงกับปราสาทนครวัด ประเทศกัมพูชา หากสังเกตภาพจำหลักหน้ากรอบประตูปราสาทประธานจะพบว่า มีภาพสลักนางอัปสรถือดอกบัวสวมผ้าถุงซีกชายผ้าออกมาด้านข้าง ซึ่งตรงกับช่วงศิลปะแบบนครวัดถัดจากปราสาทศิขรภูมิ ราว 300 เมตร ไปทางด้านทิศตะวันออก มีบารายขนาดใหญ่ เรียกว่า “สระสี่เหลี่ยม” ลักษณะทางสถาปัตยกรรมปราสาทศิขรภูมิ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 10 ไร่ 2 งาน 7 ตารางวา มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตัวปราสาทตั้งอยู่ตรงกลางของพื้นที่ทั้งหมด มีคูน้ำ 2 ผัง คือทิศเหนือมีคูน้ำคล้ายอักษรแอล (L) ส่วนทิศใต้คล้ายอักษรซี (C) ทางเข้าปราสาทอยู่ทางทิศตะวันออกของ ปราสาทศิขรภูมิ เป็นปราสาทก่ออิฐไม่สอปูน ตั้งบนฐานศิลาแลง 5 หลัง ได้แก่ ปราสาทประธาน ตั้งอยู่ตรงกลาง ปราสาทบิรวาร 4 หลัง และลักษณะทางศิลปกรรมปราสาทศิขรภูมิ ประกอบไปด้วยภาพแกะสลักและลวดลาย ดังนี้ 1) ทับหลังปราสาทศิขรภูมิ มีทั้งสิ้น 3 แผ่น ได้แก่ ทับหลังพระศิวะนาฏราช พระกฤษณาวตาร ตอนพระกฤษณะประลองกำลังกับสิงห์และช้าง และพระกฤษณาวตาร ตอนพระกฤษณะประลองกำลังกับสิงห์สองตัว 2) นางอัปสร ถือดอกบัวตูม 3) ทวารบาล 2 ตน ด้านขวาประตู ชื่อเรียกว่า นนทิ เป็นพาหนะของพระศิวะ ส่วนด้านซ้าย เรียกว่า มหากาล เป็นร่างอวตารของพระศิวะ 4) กลีบขนุนจำหลักภาพต่าง ๆ ได้แก่ นาคปัก พระวรุณทรงหงส์ ฤๅษี พระยมทรงกระบือ ท้าวภูเวรทรงคชสีห์ ซึ่งศิลปะแบบนครวัด มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 17

2. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศิขรภูมิ จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน คือ 1) นักเรียนสามารถกำหนดประเด็นที่จะศึกษาได้ 2) นักเรียนสามารถรวบรวมหลักฐานได้ 3) นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าของหลักฐานได้ 4) นักเรียนสามารถสรุปและเชื่อมโยงข้อมูลได้ และ 5) นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลได้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ยังสอดคล้องกับพฤติกรรมการศึกษาในเรื่องของพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัดการศึกษา

ด้านพุทธิพิสัย (พิศิษฐ์ ตันทวนิช. 2558 : 13) ดังนั้น นักเรียนแต่ละคน มีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอน เรื่องปราชญ์ศีลธรรม โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์จะช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการตั้งคำถามและหาคำตอบ พอใจกับการเรียนการสอน และไม่ทำให้นักเรียนเกิดความกดดัน หรือกังวลเกี่ยวกับการเรียนการสอนขณะอยู่ในชั้นเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขวาวใหญ่วิทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนิปรายเพื่อกำหนดประเด็นศึกษา 2) ขั้นวิเคราะห์หลักฐานหลัก 3) ขั้นเปรียบเทียบข้อมูล 4) ขั้นปฏิสัมพันธ์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และ 5) ขั้นนำเสนอข้อค้นพบ 2. คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจากผลของการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีดังนี้ 1) ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนจากกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนจากกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถกำหนดคำถามสำคัญ ตั้งสมมติฐานวิเคราะห์ เปรียบเทียบตีความหลักฐานและเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของเส้นเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยรัตน์ โตศิลา, 2555 : ง)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจ สำหรับนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องปราชญ์ศีลธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนทั้งหมด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 คิดเป็นร้อยละ 86.32 ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นกระบวนการเรียนการสอนแบบอีกแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภณัฐ พานา (2562 : 454-474) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาและประเมินความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ มุมมองและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่นักประวัติศาสตร์นำเสนอตลอดจนการฝึกพิจารณาบริบททางประวัติศาสตร์และประเมินเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วยใจเป็นกลางไม่ยึดติดกับความรู้ลึกดั้งเดิมมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ณัฏฐตา ธารินทร์(2563 : 28) เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทาง

ประวัติศาสตร์ร่วมกับฝั่งความคิด พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับฝั่งความคิด นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 4.45

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาประวัติและความเป็นมาปราสาทศีขรภูมิ ตำบลระแงง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทศีขรภูมิ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 ในสมัยพระเจ้าสุริยวงษ์ที่ 2 พระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าอักษิตินทราทิตย์ และมเหสีนเรนทรลักษมี ได้ขึ้นครองราชย์สมบัติ เมื่อปี พ.ศ. 1656 และได้จัดพิธีราชาภิเษกขึ้นในปี พ.ศ.1661 ปราสาทศีขรภูมิ ถูกสร้างขึ้นเทวาลัยตามคติความเชื่อของศาสนาฮินดู ในลัทธิไศวนิกาย คือการนับถือพระศิวะเป็นเทพเจ้า ต่อมาได้มีการบูรณะปราสาทขึ้นเป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธ นิกายมหายาน สันนิษฐานว่า ปราสาทต้องมีการบูรณะในปี พ.ศ. 2302 เป็นต้นมา ลักษณะทางสถาปัตยกรรมปราสาทศีขรภูมิเป็นปราสาท 5 หลัง ประฐานตั้งอยู่ตรงกลาง ล้อมรอบด้วยปราสาทบริวาร 4 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลง ปราสาทบริวารทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีศิลปะแบบล้านช้าง ส่วนปราสาทบริวารทิศตะวันออกเฉียงใต้ พบจารึกอักษรธรรมอีสาน ลักษณะทางศิลปกรรมปราสาทศีขรภูมิตรงกับศิลปะแบบนครวัด สมัยเมืองพระนคร ราว พ.ศ. 1650-1720

2. การพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศีขรภูมิ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อยู่ในระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 97.00

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศีขรภูมิ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ปราสาทศีขรภูมิ มีค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 คิดเป็นร้อยละ 83.90

ข้อเสนอแนะ

จากการจัดการเรียนรู้ เรื่องปราสาทศีขรภูมิ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรศึกษา เรื่องปราสาทศิขรภูมิในทุกมิติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ครูผู้สอนควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมายก่อนนำไปทดลองจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเหมาะสมกับนักเรียน

1.3 ครูผู้สอนควรแจ้งรายละเอียดในการวัดและประเมินผลกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแสดงผลคะแนนให้นักเรียนทราบ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตัวเองจากการทราบผลการวัดและประเมิน และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องปราสาทศิขรภูมิ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่องปราสาทศิขรภูมิ เป็นเพียงเนื้อหาส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่นตนเอง ในเขตพื้นที่ อำเภอศิขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ควรมีการศึกษาในเรื่องอื่น ๆ ของจังหวัด เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ ในเขตพื้นที่ของจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับครูผู้สอนจะได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเป็นหนังสือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องปราสาทศิขรภูมิ ไว้เพื่อที่นักเรียนจะได้อ่านได้และศึกษาหาความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา พิณศรี. (2553). *ศิลปกรรมแบบเขมรในจังหวัดสุรินทร์*. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

เกียรติขจร ชัยเชียร. (2549). *‘ทรศน’ ปราสาทนครวัด การประเมินค่าทางสถาปัตยกรรม*. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์.

ชัยรัตน์ โตศิลา. (2555). “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2”. *ปริญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- พรทิพย์ วงศ์ไพบูลย์. (2560). “การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning)”. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, 8(2), 327–336.
- พิศิษฐ์ ตัณทวณิช. (2558). “แนวคิดการจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การจัด การศึกษาด้านพุทธิพิสัย ตามแนวคิดของบลูมและคณะฉบับปรับปรุง.” *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 3(2) : 13-25.
- ณัทรชตา ทะรินทร์. (2563). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อหน่วยการเรียนรู้วิชา ประวัติศาสตร์ รัตนโกสินทร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ร่วมกับผังความคิด”. *Journal of Modern Learning Development*, 5(2), 26-39.
- ไพฑูรย์ มีกุล และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม. (2544). *หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐานประวัติศาสตร์ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ลาวัญญ์ วิทยาอุทพิกุล และคณะ. (2543). *คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ส 028 ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานในดินแดนประเทศไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศุภณัฐ พานา ยศวีร์ สายฟ้า และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2562). “การพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนประวัติศาสตร์ ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มร่วมกับ แนวคิดMagic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทาง ประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย”. *Journal of Education Studies*. 47(3) : 454-474.
- สถาบันสังคมศึกษาสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. (2563) *แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น 77 จังหวัดทั่วไทย (ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกใน พระบรมราชูปถัมภ์.
- สุคน ระเปียบโอษฐ์. (2565). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต ในสังคมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน”. *Asian Journal of Arts and Culture*, 14(2), 141–156.

อชิรัชญ์ ไชยพจน์พานิช และภัทรารวรรณ บุญจันทร์. (2561). โบราณสถานกับความเข้าใจด้าน
ประวัติศาสตร์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร.